

**Datos
biobibliográficos**

Naceu en 1938 na vila de Liutsalu (Järvamaa, na Estonia central). Estudiu Agronomía entre 1957 e 1962 na Universidade Agrícola de Estonia. De 1966 a 1971 formou parte en Tallinn do consello editorial da principal revista literaria de Estonia, *Looming*.

Instalouse despois en Tartu, con dedicación profesional á escrita. No curso 1992-1993 foi nomeado profesor de Filosofía e Letras na Universidade de Tartu. Desde 1992 é un dos directores da Editorial Ilmamaa, da mesma cidade. Gañou o Premio Anual de Literatura nas convocatorias de 1983, 1989 e 1992, e o Premio de Poesía Juhan Liiv en 1993. Unha selección da súa poesía está traducida ao letón.

Obra poética: *Maa lapsed* (1965) ["Fillos da terra", "Children of the Earth"], *Laulud tüdrukuga* (1967) ["Cancións cunha nena", "Songs with a Girl"], *Lauluraamat ehk Mõõganeelaja ehk Kurbade kaitseks* (1972) ["O libro das cántigas ou O devorador de espadas ou Na defensa dos tristes", "The Book of Songs or The Sword Swallower or In Defence of the Sad"], *Mõru ning mööduja* (1976) ["O resentido e o transeúnte", "The Bitter and the Passer-by"], *Kodukäija* (1978), ["A pantasma da casa", "House Ghost"], *Punaste õhtute purpur* (1982), ["O púrpura dos seráns vermellos", "The Purple of Red Evenings"], *Laulud eestiaegsetele meestele* (1988) ["Cancións aos homes dos tempos estonios", "Songs to the Men of Estonian Times"], *Kiikajon ja kaalepuu* (1991) [intraducíbel], *Oli kevad, oli suvi* (1992) ["Houbo unha primavera, houbo un verán", "There Was a Spring, There Was a Summer"], *Üle Alpide* (1997) ["Cruzando os Alpes", "Across the Alps"], *Haruldused: Luuletused ja pildid* (1998), ["Extravagancias: poemas e cadros", "Rarities: Poems and Pictures"] e *Mõistatused* (2000) ["Enigmas", "Puzzles"]. **Literatura infantil:** *Miks ja miks?* (1973) ["¿Por que e por que?", "Why and why?"], *Mere ääres, metsa taga* (1977) ["A carón do mar, detrás da fraga", "By the Sea, behind the Forest"], *Mõtelda on mõnus* (1982) ["Que agradable é pensar", "It's nice to Think"], *Taadi tütar* (1982) ["A nena do papaíño", "The Dad's Daughter"] e *Juturaamat* (1986) ["O libro de contos", "The Book of Tales"]. **Pezas teatrais:** *Küüni täitmine* (1974) ["Enchendo o celeiro de feo", "Filling the Hay Barn"; en colaboración con Madis Kõiv). **Ensaos e artigos:** *Ei hõbedat, kulda* (1984) ["Nin prata, nin ouro", "Not Silver, Nor Gold"], *Mõök ja peegel* (1982) ["Espada e espello", "Sword and Mirror"], *Isamaavajadus* (1991) ["A necesidade da terra nai", "The Need of the Homeland"] e *Jooksu pealt suudeldud* (1998) ["Bicado mentres corría", "Kissed while Running By"].

ANDRES EHIN

Naceu en Tallinn en 1940. Licenciouse en Filoloxía Estonia na Universidade de Tartu, con especialización en linguas ugrofinesas. Foi profesor de Ensino Medio e traballou como xornalista en varios semanarios e revistas literarios. Desde 1974 dedícase autonomamente á escrita. Xunto coa súa esposa Ly Seppel traduciu ao estonio unha selección da poesía de Ynus Emre, poesía turca e unha parte substancial das *Mil e unha noites*. Obtivo o Premio Anual de Literatura, no apartado de Poesía, en 1997 e novamente en 2001. Unha escolma da súa poesía foi traducida ao xeorxiano.

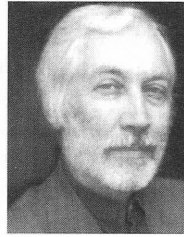

224

Obra poética: Poesía: *Hunditamm* (1968) ["O carballo do lobo", "The Wolf's Oak"], *Uks lagendikul* (1971) ["Unha porta cara ao campo aberto", "A Door on the Open"], *Lase linnukesel väljas jaurata* (1977) ["Deixa ao paxariño troulear fóra", "Let the Small Bird to Twaddle Outside"], *Vaimusõõrmed* (1979) ["As ventás do espírito", "The Spirit's Nostrils"], *Tumedusi rüübaten* (1988) ["Sorbendo escuridades", "Sipping Obscurities"], *Täiskuukeskpäev* (1990) ["Mediodía de lúa chea", "Fullmoonmidday"], *Teadvus on ussinahk* (1996) ["A conciencia é unha pel de serpe", "Conscience is Snake's Skin"] e *Alateadvus on alatasa purjus* (2000) ["O subconsciente anda sempre bébedo", "Subconscience Is Always Drunk"]. **Narrativa:** *Ajaviite peerud lähevad lausa lõkendama* (1980) ["Triscas de pasatempo collen luz brillante", "Passtime Splinters Catch Bright Light"], *Rummu Jüri mälestused* (1997) ["As memorias de Jüri Rumm", "The Memoirs of Jüri Rumm"], *Seljatas sada meest* (1999) ["Derrubou cen homes", "He Floored a Hundred Men"].

JAAN KAPLINSKI

Naceu en Tartu en 1941. Licenciouse en Filoloxía Francesa na Universidade de Tartu, e conta cunha segunda especialización en Lingüística estrutural e matemática. Traballou como profesor axudante (1965-1972) e como director da especialidade en Traducción (1983-1988) na Universidade de Tartu, e tamén no Xardín Botánico de Tallinn (1974-1980). De 1980 a 1982 foi o director literario do Teatro Ugala, de Viljandi. Entre 1992 e 1995, coa recuperación da independencia estonia, foi deputado no Parlamento (Riigikogu). Despois dedicouse profesionalmente á escrita. Traduciu prosa e poesía escritas orixinalmente en inglés, francés, español, sueco, chinés e polaco (entre outros textos, escolmas da poesía de Tomas Tranströmer, Li Po e Tu Fu). Gañou o Premio Anual de Literatura (1985, 1996, 2000), o Premio Literario da Asemblea Báltica (1997) e o Premio Juhan Liiv de Poesía (1968). Desde 1994 é membro da Académie Universelle des Cultures. A súa poesía e obra ensáistica aparece traducida en libros publicados en Estados Unidos, Reino Unido, Suecia, Noruega, Finlandia, Rusia, Chequia, Hungría, Islandia, España, Lituania e Letonia.

225

Obra poética: *Jäljed allikal* (1964) ["Pegadas nas fontes", "Footsteps in the Springs"], *Tolmust ja värvidest* (1967) ["Verbo do po e as cores", "About Dust and colors"], *Valge joon Võrumaa kohale* (1972) ["Unha liña branca sobre Võrumaa", "A White Line over Võrumaa"], *Ma vaatasin päikese aknasse* (1976) ["Ollei para a ventá do sol", "I Looked at the Sun's Window"], *Uute kivide kasvamine* (1977) ["A medra de pedras novas", "The Growth of New Stones"], *Raske on kergeks saada* (1982) ["É difícil tornar en lixeiro", "It's Difficult to Become Light"], *Tule tagasi, helmemänd* (1984) ["Volve, piñeiro ambarino", "Come Back, Amber Pine"], *Õhtu toob tagasi kõik* (1986) ["O serán todo o devolve", "The Evening Returns Everything"], *Käoraamat* (1986) ["O libro do cuco", "Cuckoo's Book"], *Hinge tagasitulek* (1990) ["O regreso da alma", "The Soul's Return"], *Tükk elatud elu* (1991) ["Un anaco de vida vivida", "A Piece of Lived Life"], *I Am the Spring in Tartu and Other Poems Written in English* (Vancouver 1991), ["Eu son a primavera en Tartu e Outros poemas escritos en inglés"], *Mitu suve ja kevadet* (1995) ["Varios estíos e primaveras", "Several Summers and Springs"], *Öölinnud, öömõtted* (1998) ["Paxaros da noite, pensamentos da noite", "Night Birds, Night Thoughts"], *Kirjutatud. Valitud luuletused* (2000) ["Escritos. Escolma poética", "Written. Selected Poems"]. **Narrativa:** *Silm* (1999) ["O ollo", "The Eye"]. **Pezas teatrais:** *Neljakuningapäev* (representada en 1977) ["A epifa-

nia”, “The Epiphany”), *Liblikas ja peegel* (representada en 1982) [“A bolboreta e o espe-
llo”, “The Butterfly and the Mirror”]. **Literatura infantil:** *Jalgrataste talveuni* (1987) [“O
letargo das bicicletas”, “The Hibernation of Bicycles”], *Kes mida sööb, kes keda sööb* (1977)
[“Quién come qué, quién come a quién”, “Who Eats What, Who Eats Whom”], *Udujutt*
(1977) [“Conto da brétema”, “Gas”], *Jänes* (1980) [“A lebre”, “The Hare”] e *Kust tuli öö*
(1990) [“¿De onde veu a noite?”, “From Where Did the Night Come?”]. **Ensaaios e arti-
gos:** *Politika ja antipoliitika* (1992) [“Política e antipolítica”, “Politics and Anti-Politics”], *Jää
ja Titanic* (1995) [“Xeo e o Titanic”, “Ice and Titanic”], *See ja teine* (1996) [“Isto e mais o
outro”, “This and the Other”], *Võimaluste võimalikkus* (1997) [“A possibilidade das impo-
sibilidades”, “The Possibility of Impossibilities”], *Usk on Uskmatus* (1998) [“A fe é incre-
dibilidade”, “Faith is Faithlessness”], *Teekond Ayia Triadasse* (1994) [“Viaxe a Ayia Triada”, “A
Voyage to Ayia Triada”], *Kevad kahel rannikul* (2000) [“A primavera en dúas ribeiras”, “The
Spring on Two Coasts”], *Kajakas võltsmunal* (2000) [“Unha gueivota sobre un ovo falso”,
“A Seagull on the False Egg”].

PAUL-EERIK RUMMO

Naceu en Tallinn no ano 1942. Licenciouse en Filoloxía Estonia en 1965 pola Universidade de Tartu. Foi director literario do Teatro Vanemuine de Tartu (1965) e do Teatro Drama de Tallinn (1976-1986), secretario e vicepresidente da Unión de Escritores Estonios (1986-1989), conselleiro cultural do Ministerio de Asuntos Exteriores (1989-1992), e ministro de Cultura (1992-1994). Desde 1992 é deputado no Parlamento (Riigikogu), con participación activa primeiro como un dos fundadores do Partido Liberal Democrático (1989-1994) e máis tarde no Partido Reformista. Rummo gañou o Premio Anual de Literatura en 1990, 1993 e 2000, e o Premio Juhan Liiv de Poesía en 1966. Adaptou novelas estonias para o cine e traduciu ao estonio antoloxías do inglés (Dylan Thomas, T.S. Eliot) e do finlandés (Tuomas Anhava). Escolmas da súa obra poética apareceron en letón, ruso, polaco, inglés e lituano.

227

Obra poética: *Ankruhiivaja* (1962) [“O que sube a áncora”, “The Heaver of the Anchor”], *Tule ikka mu rõõmude juurde* (1964) [“Ven sempre aos meus gozos”, “Come Always to My Joys”], *Lumevalgus... lumepimedus* (1966) [“Claridade de neve... Escuridade de neve”, “Snow’s Lightness... Snow’s Darkness”], *Luulet 1960-1967* (1968) [“Poemas 1960-1967”, “Poems 1960-1967”], *Ajapinde ajab* (1985) [“Fai saltar os guizos do tempo”, “Makes Time Splinters Come Forth”], *Oo et sädemeid kiljuks mu hing* (1985) [“Ouh que a miña alma berrase faíscas”, “Oh That My Soul Would Scream Sparks”], *Saatja aadress ja teised luuletused* (1989) [“O enderezo do remitente e outros poemas”, “The Sender’s Address and Other Poems”], *Luuletused* (1999) [“Poemas”, “Poems”] e *Kohvikumuusikat* (2001) [“Música de café”, “Café Music”]. **Pezas teatrais:** *Tuhkatriinumäng* (1969) [“O xogo da Cincenta”, “The Cinderellagame”], *Sind me ootasimegi* (1973) [“Estabamos xustamente a te esperar”, “We Were Just Waiting for You”, representada en 1973], *Pseudopus* (1980), [“Pseudopus”, “Pseudopus”], *Kass! Kass!* (1981) [“¡O gato! ¡O gato!”], “The Cat! The Cat!”], *Kõrgemad kõrvad* (1985) [“Altos ouvidos”, “Higher Ears”] e *Valguse põik* (1994) [“A luz na encrucillada”, “The Light’s Crossroad”]. **Literatura infantil:** *Lugemik, lugemiki* (1974) [“O lector”, “The Reader”], *Kokku kolm juttu* (1975) [“Tres contos por todo”, “Three Tales All in All”] e *Värvilind* (1981) [“O paxaro de cores”, “The Color Bird”].

JUHAN VIIDING

Era natural de Tallinn, onde naceu en 1948. Licenciado na Escola Dramática do Conservatorio de Tallinn, debutou en 1972 como actor profesional do Teatro Drama de Estonia, da mesma cidade. Entre as súas interpretacións cóntanse as do Hamlet de Shakespeare, o Peer Gynt de Ibsen, o Pai de Strindberg e o Estragón de Beckett. En 1980 concedéuselle o título do Mérito Artístico de Estonia. Gañou varios outros premios como actor (1978, 1990). En colaboración con Tõnis Rätsep, actor e director teatral, Viiding escribiu varias pezas dramáticas, como *Olevused* ('Seres', 1980), así como algúns guións cinematográficos e aínda letras de cancións para películas. Como poeta, obtivo o Premio Anual de Literatura en 1984 e o Premio Juhan Liiv de Poesía en 1985. Ata 1978 publicou os seus poemas baixo o pseudónimo de Jüri Üdi. Suicidouse en 1995.

Obra poética: *Närvitrükk* (1971) ["A impresión do nervio", "Nerve Print"; o libro contén poemas doutros tres autores, Jaan Isotamm, Toomas Liiv e Joel Sang], *Detsember* (1971) ["Decembro", "December"], *Käekäik* (1973), ["¿Que tal?", "The Faring"], *Selges eesti keeles* (1974) ["Na clara lingua estonia", "In Clear Estonian Language"], *Armastuskirjad* (1975) ["Cartas de amor", "Love Letters"], *Elulootus* (1980) ["A esperanza da vida", "The Hope of Life"], *Tänan ja palun* (1983) ["Gracias e por favor", "Thanks and Please"], *Osa* (1991) ["Unha parte", "A Part"] e *Kogutud luuletused* (1998) ["Poesía completa", "Collected Poems"; editado postumamente por Hasso Krull].

ENE MIHKELSON

Naceu en 1944 no lugar de Imavere, na rexión de Viljandi. Licenciouse en Filloxía Estonia na Universidade de Tartu (1968). Foi profesora de Ensino Medio (1968-1969), investigadora literaria no Museo Estonio de Literatura (1969-1979) e profesora contratada no Departamento de Periodismo da Universidade de Tartu (1979-1981). Posteriormente, dedicouse á escrita. Gañou o Premio Anual de Literatura nos anos 1991 e 1995, e o Premio Juhan Liiv de Poesía en 1994 e 1999.

Obra poética: *Selle talve laused* (1978) [“As frases deste inverno”, “The Sentences of This Winter”], *Ring ja nelinurk* (1979) [“O círculo e o cadrado”, “The Circle and the Square”], *Algolekud* (1980) [“Estados elementais do ser”, “Elementary States of Being”], *Tuhased tiivad* (1982) [“Alas cincentas”, “Ashy Wings”], *Igiliikuja* (1985) [“O motor perpetuo”, “The Perpetual Mover”], *Tulek on su saatus* (1987) [“Chegares é o teu destino”, “The Coming Is Your Fate”], *Elujoonis* (1989) [“Plan de vida”, “Life Design”], *Võimalus õunast loobuda* (1990) [“Unha oportunidade de rexeitar a mazá”, “A Chance to Refuse the Apple”], *Hüüdja hääl* (1993) [“A voz do que clama”, “The Caller’s Voice”], *Pidevus neelab üht nuga* (1997) [“A continuidade trágase un coitelo”, “Continuity Swallows a Knife”] e *Kaalud ei kõnele* (2000) [“As balanzas non falan”, “Scales Do Not Speak”]. **Narrativa:** *Matsi põhi* (1983) [“O fondo do paduán”, “The Bumpkin’s Bottom”], *Kuju keset väljakut* (1983) [“Unha estatua no medio da praza”, “A Statue in the Middle of the Square”], *Korter* (1985) [“Un piso”, “An Apartment”], *Nime vaev* (1994) [“A tarefa de nomear”, “The Labor of Naming”], *Surma sünnipäev* (1996) [“O cumpreanos da morte”, “The Death’s Birthday”] e *Ahasveeruse uni* (2001) [“O soño de Ahasvero”, “Ahasvero’s Dream”]. **Artigos e ensaios:** *Kirjanduse seletusi* (1986) [“Interpretacións sobre a literatura”, “Interpretations of Literature”].

Naceu en Pärnu en 1945. Licenciouse en Filoloxía Inglesa na Universidade de Tartu (1972) e obtivo o doutoramento na Universidade de Leningrado (San Petersburgo) cunha tese sobre a novela picaresca española do Século de Ouro (1981).

Ensinou Historia Literaria Occidental ao longo de varios decenios na Universidade de Tartu, onde ocupa praza de catedrático desde 1992. Nesta mesma institución académica creou, no curso 1992-1993, a especialidade en Hispanística, que dirixe desde entón. Preside desde 1994 a Asociación Estonia de Literatura Comparada e dirixe a súa revista internacional anual, *Interlitteraria*, desde a saída da mesma, en 1996. É un activo traductor, principalmente das literaturas española, catalana e latinoamericana (a obra poética de Quevedo, o *Oráculo manual* de Gracián, *La vida es sueño* de Calderón, *Lazarillo de Tormes*, *Los cachorros* de Vargas Llosa, os contos de García Márquez, a obra poética de Espriu, etc.), e publicou tamén ensaios e artigos sobre literatura e cultura en revistas especializadas de Estonia, España, Rusia e os Estados Unidos. Ten no prelo da revista *Akadeemia* un dossier sobre a literatura galega actual, que incorpora traducións ao estonio de textos de X.L. Méndez Ferrín, X.Mª Álvarez Cáccamo, Chus Pato e Emma Couceiro, acompañadas dunha entrevista con Arturo Casas. Concedéuselle o Premio Anual de Literatura en 1986 e o Premio Juhan Liiv de Poesía en 1997.

230

Obra poética: *Äratused* (1981) ["Espertares", "Awakenings"], *Ambur ja karje* (1986) ["O arqueiro e o urro", "The Archer and the Cry"], *Hinge kulg ja kliima üllatused* (1990) ["O progreso da alma e sorpresas do clima", "The Soul's Progress and Surprises of Climate"], *Eesti eleeegia ja teisi luuletusi* (1997) ["Elexía estonia e Outros poemas", "Estonian Elegy and Other Poems"] e *Kas sul viinamarju ka on?* (2001) ["¿Tes tamén uvas?", "Do You Have Also Grapes?"]. **Ensaos e artigos:** *Teekond Hispaaniasse* (1985) ["Viaxe a España", "A Journey to Spain"], *Hispaaniast Ameerikasse* (1992) ["De España a América", "From Spain to America"], *Hispaania vaim* (1995) ["O espírito español", "The Spanish Spirit"] e *Ameerika märkmed ehk Kaemusi Eestist* (2000) ["Notas americanas ou contemplacións de Estonia", "American Notes or Contemplations of Estonia"].

MARI VALLISOO

Naceu en 1950 na vila de Sassukvere (Kallaste, na Estonia oriental, preto do lago Peipus). Tras completar un programa de Literatura nun instituto de Tartu (1969), entrou na Escola Técnica de Economía de Tallinn, onde finalizou estudos no ano 1973.

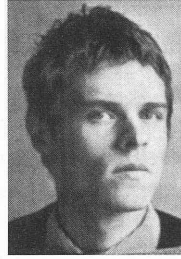

Despois traballou como programadora en Tartu (1973-1980) e tamén no Departamento de Lóxica e Psicoloxía da Universidade de Tartu (1980-1982). Desde 1983 dedícase á escrita. Vallisoo gañou o Premio Anual de Literatura en 1992 e o Premio Juhan Liiv de Poesía en 1995 e en 2001.

Obra poética: *Kallid koerad* (1979) [“Queridos cans”, “Dear Dogs”], *Kõnelen sinuga kevadekuul* (1980) [“Falo contigo nun mes de primavera”, “I Speak with You in a Spring Month”], *Rändlinnud kõrvaltoas* (1983) [“Aves migratorias no cuarto do lado”, “Migratory Birds in the Neighboring Room”], *Kõneleavad ja lendavad* (1986) [“Falan e voan”, “They Speak and Fly”], *Sünnisõnad ja surmasõnad* (1991) [“As palabras do nacemento e da morte”, “The Words of Birth and Death”], *Ainsuse olevik* (2000) [“O presente de singular”, “The Present Singular”] e *Ussisõnad* (2001) [“Esconxuro”, “Incantation Words”].

HASSO KRULL

É natural de Tallinn (1964). No período 1981-1985 estudou Filoxía Estonia na Universidade Pedagóxica de Tallinn. Foi profesor axudante no Instituto de Xeoloxía (1986-1989) e, desde 1990, profesor titular no Instituto Estonio de Humanidades de Tallinn. En 1998 diplomouse en Ciencias da Cultura. Colaborou amplamente en revistas de literatura e arte, e traduciu obras filosóficas e literarias, sobre todo francesas (G. Bataille, J. Derrida, P. Valéry, J. Cocteau, P. Bourdieu). Concedéuselle o Premio Anual de Literatura en 1998.

Obra poética: *Mustvalge* (1986) ["Branco e negro", "Black-and-White"; publicado baixo o pseudónimo de Max Harnoon], *Pihlakate meri* (1988) ["O mar das sorbeiras", "The Sea of Rowan Trees"], *Luuletused 1987-1991* (1993) ["Poemas 1987-1991", "Poems 1987-1991"], *Swinburne* (1995), *Kaalud* (1997) ["Balanzas", "Scales"; con fotografías de Toomas Kalve], *Jazz* (1998) e *Kornukoopia* (2001) ["Cornucopia", "Cornucopia"]. **Ensaios e artigos:** *Katkestuse kultuur* (1996) ["A cultura da interrupción", "The Culture of Interruption"], *Millimallikas* (2000) ["Augamar", "Jellyfish"].

TRIIN SOOMETS

Naceu en Tallinn no ano 1969. Especializouse en Literatura Estonia na Universidade de Tartu, onde se licenciou en 1994. Traballou como correctora de estilo no semanario *Maaleht* (1987-1988) e como periodista en varios outros medios. No ano 2000 foi a vencedora do Premio Juhan Liiv de Poesía.

Obra poética: *Sinine linn* (1990) [“Unha cidade azul”, “A Blue Town”], *Randmes unejanu* (1994) [“Sede de durmir no pulso”, “A Sleep Thirst in the Wrist”], *Janu masinas* (1994) [“Pulo nunha máquina”, “Thurst in a Machine”], *Pidurdusjalg* (1999) [“A marca da freada”, “The Trace of Braking”], *Soon* (2000) [“A vea”, “The Vein”].

Manuela Palacios, Jüri Tälvet, Manuel Barbeito e Arturo Casas nunha das sesións preparatorias da traducción (Facultade de Filoloxía da Universidade de Santiago de Compostela, maio de 2001).